

בס"ד

מַעֲשֵׂה בְּגִדֵּל עֲנִיִּית אֶמֶן

כיתות א' - וישלח תשע"ה

"תלמוד תורה" כלל חסידי
מורדכיץ פיליז

המלאך שענה אמן

הגאון הצדיק רבי זעליג ראובן בענגיס זכר צדיק וקדוש
לברכה רבה של ירושלים עיר הקדש, למד בצעירותו
בישיבת וולוז'ין. וספר שמורו ורבו הגאון הקדוש
המפרסם רבי חיים מוולוז'ין זכותו יגן עלינו הקפיד
מאד שבעת שעושה ברכה יעמד לצדו אדם נוסף שיוכל
לענות אמן על ברכתו.

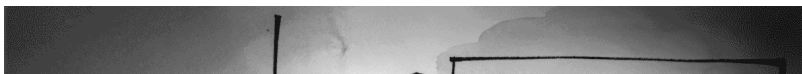
פעם אחת בעת לימודו חש צמאון, הושיט את ידו לקחת
כוס מים שהצב על שולחנו, אך מיד עצר בעדו, כי היה
מאחר מאד באישון לילה, וכל בני הבית ישנו, ולא היה
מי שיענה אמן על ברכתו.

צמאונו גבר מאד, לפתע נשמעה דפיקה בדלת ובפתח
עמד אחד מתלמידיו, ואמר, לא הצלחתי להרדם עקב
קושיא חמורה שלא מצאתי עליה מענה.

שמח רבי חיים ונצל את המעמד לברך ברכת שהכל
נהיה בדברו ולרוות את צמאונו, ותלמידו ענה "אמן"
בקול רם.

למחרת הודה רבי חיים לתלמידו על שהגיע באישון
לילה ועל ידו שבר את צמאונו, ענה לו התלמיד בדרך
ארץ: "רבי, אני לא באתי בלילה, אולי זה היה תלמיד
אחר..."

נראה מזה המעשה, שכיון שהקפיד מאד לומר ברכה
רק כשענה אחד אמן על ברכתו, סיעו לו מן השמים,
ושלחו מלאך בדמות תלמיד שיוכל להרוות את צמאונו.

גודל עֲבִית אֶמֶן

מַעֲשֵׂה זֶה אֶרֶע לִפְנֵי שְׁנַיִם רַבּוֹת בְּסַפְרָד, עוֹד לִפְנֵי הַגִּירוּשׁ הַגָּדוֹל. בְּעִיר אֶסְפֵּמִיָּה הִיְתָה קֶהֱלָה גְדוֹלָה, עִיר וְאֵם בְּיִשְׂרָאֵל, אֲשֶׁר בְּתִי הַמְדַּרְשׁוֹת בָּהּ הָיוּ מְלָאִים בִּיהוּדִים הַלּוּמְדִים תּוֹרָה. הַכֹּל הָיָה כֹּה טוֹב בְּרוּחָנִיּוֹת אֶךְ חִיָּהֶם הָיוּ קָשִׁים וּמְרִים. הָיָה לָהֶם מֶלֶךְ שׁוֹנֵא יְהוּדִים, אֲשֶׁר כָּל רְצוֹנוֹ הָיָה לְהִרְעֵם לָהֶם בְּכָל עֵת וְאֶפְרָצָה לְגִרְשָׁם מִן הָאֶזְרוֹ, אֲלֵמְלִי רַב הָעִיר, שֶׁהָיָה חֹסִיד וְעָנִי, חָכָם וְעָשִׁיר, אֲשֶׁר נָשָׂא חֵן בְּעֵינֵי הַמֶּלֶךְ. בְּכָל עֵת כְּשֶׁעָלָה רַעִיּוֹן הַגִּירוּשׁ הָיָה הָרַב מְזַדְרֵז וְבָא אֶל הַמֶּלֶךְ מִפִּיִּסוֹ וּמִנִּיאֻוֹ מִבְּצוּעַ הַגְּזָרָה.

בְּאַחַד מִן הַיָּמִים כַּעַס הַמֶּלֶךְ כַּעַס רַב עַל הַיְּהוּדִים וְהוֹרָה לְגִרְשָׁם מֵאֶרְצוֹ. בָּאוּ כָּל בְּנֵי הַקֶּהֱלָה אֶל הָרַב וּבִקְשׁוּ שִׁילָךְ אֶל הַמֶּלֶךְ וַיִּתְּחַנֵּן לִפְנֵיו לְהַעֲבִיר אֶת רַע הַגְּזָרָה. מַעֲשֵׂה שְׁטֵן אֶרֶע שֶׁבִּשְׂעָה שָׁבְאוּ אֶל בֵּית הָרַב, עֶמֶד הָרַב וְהַתְּכַוֵּן לְהַתְּפִלֵּל תְּפִלַּת מִנְחָה, כְּשֶׁמְעוּ אֶת דְּבָרֵיהֶם אָמַר שֶׁהוּא מִיד הוֹלֵךְ אֶךְ קֵדָם רוֹצֵה הוּא לְהַתְּפִלֵּל מִנְחָה, הַגְּבָאִים שָׁבְאוּ לִפְנֵיו הַתְּחַנְּנוּ וּבִקְשׁוּ "לֹא רַבִּינוּ, לֵךְ מִיד וְתִתְּפִלֵּל אַחֵר כֶּךָ". הַסָּכִים וְהָלָךְ.

בְּבֹאוֹ לְאַרְמוֹן הַמֶּלֶךְ, נָשָׂא חֵן לִפְנֵיו, רָץ לְקִרְאָתוֹ חֲבִקּוֹ וְנָשַׁק לוֹ. בְּרָאוֹת הָרַב הַחֹסִיד חִיבָה זֹ, בְּטוּחַ הָיָה שִׁיעָלָה בִּידוֹ לְהַשִּׁיג בְּנִקְלָא אֶת חִפְצוֹ אֲשֶׁר לְכָאן בָּא בַּגָּלָלוֹ.

בִּינְתַיִם הַגִּיעַ כְּמֵר מִמְּחוּז נֶדַח, קֵד וְהַשְׁתַּחֲוֶה לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וְנָשָׂא נְאוּם בְּרָכָה אֶרֶךְ וְנִמְלֵץ. רָאָה הָרַב שֶׁהַדְּבָרִים מִתְאַרְכִּים וְהַשְׂעָה מִתְאַחֲרֶת, וְהַחֲלִיט לַעֲמֹד וְלְהַתְּפִלֵּל מִנְחָה. פָּנָה לְקֶרֶן זִוִּית וְעֶמֶד בַּתְּפִלָּה.

בהיותו באמצע התפלה, סיים הכמר את דבריו בברכה
נמלצת ואמר שבברכה זו תלויה המשך מלכותו של הוד
כבוד המלך, ולכן צוה על כלם לענות "אמן". ענו כלם
ואמרו: "אמן".

הַרְבֵּה שֶׁהָיָה בְּאַמְצֵעַ תְּפִלָּתוֹ, כָּלֹּ שִׁקּוּעַ בְּשִׁיחוֹ עִם בּוֹרְאוֹ,
לֹא שָׁמַע מֵאַמָּה. שָׁאַל הַכֹּמֶר: "הֲעֵנֹנוּ כָּלֶם "אֲמֵן"? אָמְרוּ
לוֹ: כֵּן, הוֹסִיף הַכֹּמֶר וְשָׁאַל: "הֲאֵם גַּם הַיְּהוּדִי הַעוֹמֵד שָׁם
עֲנֵה "אֲמֵן"? אָמְרוּ: "לֹא, הוּא מִתְפַּלֵּל".

כְּשִׁמְעוּ זֹאת, זָעַק זָעָקָה גְּדוֹלָה וּמְרָה, תִּלְשׁ אֶת
שְׁעֵרוֹתָיו וְקָרָא: "אֹוִי לִי וְאֲבוֹי לִי! עַתָּה רְצוֹן הָיְתָה וּבִרְכָּתִי
הָיְתָה מִתְקַיֶּמֶת לְעַד. וְעַתָּה שֶׁהַיְּהוּדִי לֹא עֲנֵה "אֲמֵן",
אֲבָדָה שְׁעַת הַכָּשֶׁר וְכֹס הַמֶּלֶךְ נֹוצַח..."

שָׁמַע הַמֶּלֶךְ וְנִחְרַד, וְקִצֵּץ עַל הַרְבֵּה הַיְּהוּדִי עַד בְּלִי דִי.
מִיד צִוָּה לְהַעֲנִישׁ אֶת הַרְבֵּה בְּעֲנָשִׁים קָשִׁים וּמְרִים, וְאֶת
גְּזִירַת הַגִּירוּשׁ הוֹצִיאוּ אֶל הַפּוֹעֵל. וְהָיְתָה עַת צָרָה נֹורָאָה
לִיעֶקֶב.

הָיָה שָׁם חֲסִיד גְּדוֹל, חֲבִירוֹ שֶׁל הַרְבֵּה הַנֶּהְרָג. בִּידְעוּ אֶת
צַדִּיקָתוֹ וְאֶת חֲסִידוּתוֹ שֶׁל רֵעוֹ הַקָּדוֹשׁ, הַתְּמַרְמֵר עַל מֶר
גּוֹרְלוֹ וְעַל סוּפוֹ הַנּוֹרָא, לֹא נָחָה דַּעְתּוֹ עַד שֶׁחֲשַׁד שְׁמָא
חֲבִירוֹ הַרְבֵּה חֲטָא בְּאַיִזָּה חֲטָא גְּדוֹל וְלֶכֶן בָּא לוֹ עוֹנָשׁוֹ
הַנּוֹרָא. הַתְּפִלָּל הַחֲסִיד וּבִקֵּשׁ שִׁיּוּדִיעוּהוּ מִשָּׁמַיִם עַל מֶה
וְלָמָּה בָּאָה עַל חֲבִירוֹ מִיתָה מִשְׁנָה כָּל כָּךְ. הַתְּבוֹדֵד
הַחֲסִיד בְּחִדְרוֹ תוֹהָה וּמִתְפַּלֵּא, וְהִנֵּה נִגְלָה אֵלָיו הַרְבֵּה
הַהֲרוֹג, וּפְנִיּוֹ מְאִירוֹת בְּאוֹר יְקָרוֹת. חֲרַד הַחֲסִיד חֲרָדָה
גְּדוֹלָה. אָמַר לוֹ הַרְבֵּה: "אַל תִּירָא וְאַל תַּחַת, בּוֹא וְאַסְפֵּר
לְךָ מִדּוּעַ נֶעֱנַשְׁתִּי בְּעֲנַשׁ כֹּה נּוֹרָא", אָמַר הַרְבֵּה וְהִחַל
לְסַפֵּר לְאוֹתוֹ חֲסִיד: "מִיָּמֵי לֹא עֲבַרְתִּי עֲבָרָה אֶלָּא
שֶׁהַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְדַקְדֵּק עִם צַדִּיקִים כְּחוּט הַשְּׁעָרָה.
פַּעַם אַחַת בֶּרֶךְ בְּנֵי הַקָּטָן בִּרְכָה עַל הַפֶּת, וְשִׁמְעֵתִי, וְלֹא
עֲנִיתִי אֲמֵן אַחֵר בִּרְכָתוֹ. הִמָּתִין לִי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַד
לְאוֹתוֹ מַעֲשֵׂה שְׁעִמְדָּתִי לִפְנֵי מֶלֶךְ בֶּשֶׁר וְדָם וְלֹא עֲנִיתִי
אֲמֵן אַחֵר בִּרְכַּת הַכֹּמֶר, וּבְאוֹתָהּ שָׁעָה דָּנֹה אוֹתִי בְּבֵית דִּין

שֶׁל מַעֲלָה עַל שְׁלֹא עָנִיתִי אֲמֵן אַחֲרֵי בִּרְכַּת בְּנִי! לְפִיכָךְ
אֵתָּה, חֲבֵרִי, תִּסְפָּר בְּאָזְנִי בֶּנֶךְ וּבֶן בֶּנֶךְ וְלִכְל בְּאִי עוֹלָם
אֶת הַמַּעֲשֶׂה הַזֶּה וְתִזְהָרִים עַל חֲמֻרַת הָעֲנִין! " וּכְכֻלּוֹתוֹ
לְדַבֵּר נְעִלָם וְאִינָנוּ.

